

FOI MEMO

Analys av sammansatta hot

Sidnr

1 (16)

Projektnummer
A12414

Uppdragsgivare
Försvarsdepartementet

FoT-område
Inget FoT-område

Författare
Mattias Svahn och Ola Svenonius

Datum
2025-02-03

Memo nummer
FOI Memo 8735

Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024Memo nummer
FOI Memo 8735

1 Inledning

Under ”supervalåret” 2024 hölls ett stort antal allmänna val i demokratiska länder jorden runt, bland annat val till Europaparlamentet.¹ Mot bakgrund av det rådande säkerhetsläget i Europa uppstod farhågor om hybrida hot, desinformation och informationspåverkan inför valet (Gyllander, 2024). Kombinationen mellan geopolitiska spänningar och den tekniska utvecklingen som medger alltmer avancerade former av påverkansförsök ledde till att Lutz Güllner, chef vid EU:s utrikestjänst pekade på att ”påverkansförsöken är mer sofistikerade än tidigare. Inget medlemsland är helt säkert” (Sköld, 2024). Hoten mot EU-valet sågs framförallt vara grundade i den pågående geopolitiska konflikten mellan västvärlden och Ryssland, men även i fråga om relationerna med Kina, Iran, med flera; aktörer som försöker utmana USA och Europa politiskt och ekonomiskt (Hansen, 2024; Tsygankov, 2022).

Detta memo har som mål att ge en översiktlig bild av incidenter i samband med valet till Europaparlamentet den 6:e juni 2024. Analysen är begränsad då bilden sammanställs utifrån andrahandskällor från icke-statliga organisationer, forskare och tankesmedjor. Från dessa källor fokuserar promemorian på exempel på informationspåverkan och desinformation, men inkluderar även andra exempel på händelser eller kampanjer med förmodat ursprung från främmande makt under valrörelsen. Detta memo skildrar till övervägande del incidenter som på olika sätt kan härledas till Ryssland. Det är en reflektion av det tillgängliga materialet såväl som fenomenet som sådant – Ryssland har en lång historia av att försöka påverka val i Europa på olika sätt (Kragh, 2021). Andra antagonistiska aktörer var sannolikt också aktiva, men har i det material studien haft tillgång till inte varit framträdande.

Texten inleds med en beskrivning av de begrepp och teorier som ofta förekommer i debatten, såsom påverkan, manipulation och valpåverkan. Därefter ges en övergripande bild av rapporter om indicier kring EU-valet, innan promemorian mer ingående går in på en beskrivning av enskilda kampanjer och händelser kopplade till enskilda medlemsstater. Därefter redovisas exempel som förekommer i rapporter i samband med EU-valet under 2024, först genom att fokusera på övergripande kampanjer och därefter incidenter från enskilda medlemsstater. Slutligen presenteras en avslutande reflektion kring översiktens resultat.

2 Begreppsdefinitioner och teori

I denna promemoria omnämns ett antal incidenter vilka ägde rum kring EU-valet 2024. Den gemensamma nämnaren är att dessa på ett eller annat sätt visar på tecken av manipulation eller vilseledande information rörande EU-valet. I avsnittet nedan diskuteras den begreppsapparat som används i denna promemoria för att beteckna de incidenterna. Det bör betonas att dessa begrepp i viss mån överlappar.

På den högsta abstraktionsnivån tolkas påverkan på EU-valen i termer av *hybrida hot*, ett samlingsbegrepp för olika typer av operationer som under tröskeln för väpnad konflikt söker att försvaga, testa eller kringskära målgruppens handlingsutrymme (Dahlström & Molander, 2023; Svenonius & Strindberg, 2020; Weissmann m.fl., 2021). Påverkan i informationsmiljön utgör en delmängd av hybrida hot, som dock innefattar en långt bredare palett av påverkansmedel (Jungwirth m.fl., 2023).

Med en lite lägre grad av abstraktion går det att tala om *informationsmanipulation*. Det beskriver fall där framförallt främmande makt försöker skapa förvirring eller genom vinklad information få en målgrupp att agera på ett för denne önskvärt sätt. Det rör sig om koordinerad och avsiktlig

¹ I texten används härnäst termen ”EU-valet” för att beteckna valet till Europaparlamentet 2024.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

vilseledning och kallas av EU:s utrikestjänst också för *Foreign Information Manipulation and Interference* eller kort *FIMI* (European External Action Service, 2024; Vilmer m.fl., 2018).

Nästa steg i konkretion är *desinformation*. Det syftar ursprungligen till en typ av ”aktiva åtgärder” som den sovjetiska underrättelsetjänsten ägnade sig åt, som gick ut på sprida lögnar och falsarier för att förvränga en grupp personers verklighetsuppfattning på ett sådant sätt att de handlade i Sovjetunionens intresse (Kragh, 2024; Rid, 2021). I samtida forskning definieras desinformation som ”avsiktligt spridande av lögnar” (Pérez-Escobar m.fl., 2023 ; Wardle & Derakhshan, 2018) Som ett exempel kan en aktör sprida desinformation genom klonade webbplatser (hemsidor som utformats för att se ut som en legitim hemsida som redan existerar) eller sociala medier. På sociala medier kan desinformationens spridning förstärkas genom falska konton, som agerar som megafoner och når ut till en större publik. Plattformarnas algoritmer förstärker och riktar vilseledande budskap till de specifika målgrupper som avsändaren vill påverka. Det gör påverkan potentiellt mer precis och effektiv se tex Tucker m.fl., 2018). Många av de falska påståenden som sprids på plattformarna utgörs emellertid av oavsiktligt vilseledande budskap, som i engelskan brukar kallas *misinformation*. Spridningen av felaktig information i samband med Covid-19-pandemin är ett typexempel på detta. I denna text används desinformation i den ursprungliga betydelsen till att beskriva vilseledande information, medan vi inte använder ”misinformation”-begreppet i detta sammanhang.

Medan ovanstående begrepp används för en bred uppsättning incidenter, talar forskningen mer specifikt om *valpåverkan* när incidenter av som kan betecknas med ovan nämnda begrepp, sker i samband med val. Sådana utgör då en särskilt påtaglig form av hot eftersom de då riktas mot en central händelse för demokratier (Bay m.fl., 2022). Exempelvis återkommer frågor kring tekniska aspekter om valets utförande regelbundet i samband med val, såväl i Sverige som utomlands (Fernquist m.fl., 2018; Kaati & Shrestha, 2023; Svenonius m.fl., 2023). Sådana teman tenderar att återkomma oavsett hur väl ett val är skyddat och oavsett om tillgänglig information pekar på frånan av fel i valsystemet. Ryktesspridning kan vara skadlig i sig eftersom det riskerar att underminera förtroendet för demokratiska processer och att stärka misstron bland vissa väljare, även om bevis saknas (Adam, 2024; Berlinski m.fl., 2023). I denna kontext fokuseras främst på kända påverkanskampanjer via sociala medier t.ex. medelst botnät² och falska konton för att sprida specifika narrativ och manipulera det offentliga samtalet (Bradshaw & Howard, 2019).

Det är en svår balansgång mellan att å ena sidan acceptera händelser som varandes demokratiskt uttryckta legitima diskussioner, och att å andra sidan se dem som illegitim valpåverkan med syfte att underminera demokratiska processer. Detta är särskilt påtagligt i fall där desinformationen delvis innehåller sanningar, eller när den fokuserar på ett känsligt tema. Arif m.fl. (2018) visar exempelvis hur påverkansaktioner tenderar att riktas mot inhemska, verkligt förekommande infekterade diskussioner som ett sätt att sprida desinformation och destabilisera det demokratiska samtalet. Det förekommer ofta bland de incidenter som diskuteras nedan, framförallt med koppling till migrationstemat (EU Elections Task Force, 2024).

3 Statistisk översikt

Det finns inga öppna eller allmänt tillgängliga heltäckande databaser över förekomsten av desinformation eller valpåverkan i EU i samband med valrörelsen 2024. Däremot finns ett antal aktörer som sammanställt rapporter över olika delmängder av incidenter, några av dessa rapporter redovisas nedan.

I början av 2024, strax inför att valrörelsen inför EU-valet kommit igång, konstaterade analysföretaget Graphika (Imas m.fl., 2024) att rysk påverkan fokuserade på sex teman:

² Ett botnät är ett nätverk av automatiserade konton som koordinerat sprider desinformation, formar opinion och påverkar val via sociala medier.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

- anti-västlig propaganda,
- global politik,
- mellanösternfrågor,
- infotainment utan politisk vinkel,
- positiva framställningar av Ryssland och
- kriget i Ukraina.

Den ryska propagandan som Graphika kartlade, nådde framför allt engelsk- och spansktalande målgrupper, därefter tyska och arabiska målgrupper (Imas m.fl., 2024).

Rysk desinformation ökade märkbart under våren 2024, noterar EU:s desinformationsobservatorium EDMO³, som konstaterar att den EU-relaterade desinformationen som upptäcktes i deras system dubblerades under valrörelsen – från ca. 7% till 15% (EU Elections Task Force, 2024).

EU:s utrikestjänsts *East Stratcom Task Force*⁴ inhämtar fall av framförallt rysk desinformation. De har ett femtiotal poster som explicit fokuserar på EU och EU-valet under perioden 1:a februari till 30:e juni 2024 i sin databas över desinformationsincidenter.⁵ Här framträder framförallt narrativ om EU:s brist på demokrati, att kritiken mot Ryssland är ett uttryck för europeisk paranoia, EU som fascistisk superstat och ett EU i kollaps. Inläggen i databasen är emellertid inte representativa för förekomsten av desinformation och valpåverkan, eftersom de endast representerar de fall som uppmärksammats av *East Stratcom Task Force*.

Utöver EDMO och East Stratcom Task Force har det europeiska faktagranskarnätverket *Elections 24 Check* sammanställt sina medlemmars granskningar under EU-valrörelsen.⁶ Databasen består av 2789 granskade poster som rapporterats från februari till juni 2024, framförallt kopplat till nationella frågor, klimat, kriget i Ukraina, EU-politik, Lagstiftning, Israel-Gaza, Migration, EU: institutioner och Covid-19 –pandemin (se Figur 1 nedan).⁷ Drygt hälften av inläggen från faktagranskarna bemöter desinformation (så kallad *debunking*), medan ca. 40% består av inlägg som förklarar en sakfråga som de ser riskerar bli föremål för desinformation i framtiden (även kallat *prebunking*). Över 90% av inläggen bedömdes vara helt eller delvis oriktiga (78% respektive 12%).

Den nämnda datan har dock ingen systematisk ansats. Den speglar snarast vilka incidenter som upptäckts och granskats, mer än något mönster av vad som faktiskt förekom i valrörelsen till EU-valet 2024. Det som går att säga är att de teman i narrativen som faktagranskarna identifierar tenderar att vara relativt stabila över tid, något som även påpekats i tidigare forskning (Deverell m.fl., 2021; Wagnsson & Lundström, 2023).

³ European Digital Media Observatory (EDMO), finansierat av EU, inkluderar forskare, faktagranskare, journalister och medieaktörer som samarbetar för att motverka desinformation, stärka digital läskunnighet och främja faktabaserad debatt. För mer information: <https://edmo.eu/> (2024-12-01).

⁴ East Stratcom Task Force, driven av EU:s utrikestjänst (EEAS), motverkar rysk desinformation, sprider korrekt information och stärker strategisk kommunikation.

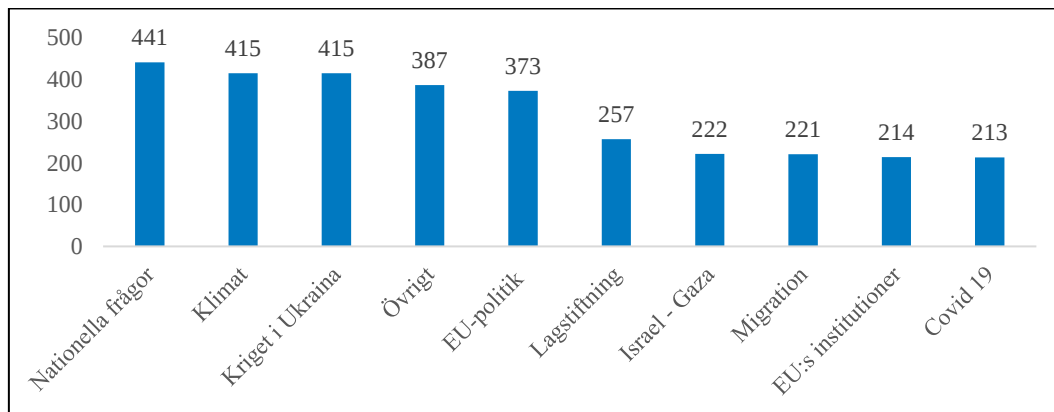
⁵ Se [https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/?date=01.02.2024%20-%2030.06.2024&disinfo_keywords\[\]=keyword_83387&disinfo_keywords\[\]=keyword_77359&disinfo_keywords\[\]=ceca8f83-9d06-438f-af92-2d4c1c200b07&view=grid&numberposts=60](https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/?date=01.02.2024%20-%2030.06.2024&disinfo_keywords[]=keyword_83387&disinfo_keywords[]=keyword_77359&disinfo_keywords[]=ceca8f83-9d06-438f-af92-2d4c1c200b07&view=grid&numberposts=60) (2024-11-27).

⁶ Elections 24 Check drivs av EDMO (se fotnot ovan). Projektet samlar faktagranskare, forskare och medier för att bekämpa desinformation inför Europaparlamentsvalet 2024. Se <https://elections24.efcsn.com/statistics> (2024-12-01).

⁷ Spanien är där starkt överrepresenterat i dataunderlaget och står ensamt för 887 av inläggen. Det är möjligt att det mer är en återspeglning av att den ovan nämnda faktagranskaren Maldita.es är en framträdande aktör som granskat Spanien mer än vad andra länders aktörer granskat sina länder, snarare än en verklig återspeglning av det informationsstrategiska läget kring EU-valet 2024.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

Figur 1. Antal poster per tema, tio mest förekommande. Källa: Elections 24 Check.

4 Internationella operationer

Ryska aktörer är upphov till en strid ström av desinformation gentemot europeiska institutioner och enskilda medlemsstater i EU (EUvsDisinfo, 2024). Några av de större händelserna i samband med EU-valet kan attribueras till Ryssland, dock inte alla. I det följande beskrivs några internationella operationer för att påverka EU-valet 2024. De största, mest kända och som vi kan anta mest påverkande, har fått mer utförliga presentationer, andra mer kortfattade.

4.1 Doppelganger

En av de större kampanjerna för att sprida desinformation under 2024 var den så kallade ”Doppelganger-kampanjen”. Doppelganger är en informationsmanipulations- och störningskampanj (FIMI, jfr. kap 2 detta memo), som anses ha sitt ursprung i Ryssland (European Union External Action Service, 2024; Mascellino, 2024b). Den pågår fortfarande och syftar till att påverka opinion och skapa splittring, inklusive men inte uteslutande, i samband med EU-valet 2024. Kampanjen använder klonade versioner av välkända webbplatser inom nyheter och samhällsinformation och sprider falska nyhetsrapporter via mycket stora botnätverk på sociala medieplattformar. Målet är att exploatera politiska och sociala sårbarheter samt att i detta fall stärka specifika pro-ryska narrativ i olika EU-länder.⁸

I sitt första steg skapade Doppelganger nya webbdomäner som imiterade de sju legitima europeiska nyhetsmedierna Die Welt, Le Point, Le Parisien, La Stampa, La Repubblica, Polityka och Polskie Radio. Utöver dessa fanns även ett nätverk av 47 falska nyhetssajter som var igång redan sedan 2023. Genom dessa kanaler producerades och distribuerades artiklar och narrativ som syftade till att forma opinion i en pro-rysk och anti-europeisk riktning. För att sprida innehållet användes tusentals falska konton på sociala medieplattformar som X (tidigare Twitter) och Facebook. Denna spridning skedde genom vad som kan kallas för ”poster”-konton som ursprungligen delade innehållet, och vad vi kan kalla för ”megafon”-konton som därefter ökade synligheten genom att dela och kommentera det ursprungliga innehållet, ett nätverk med uppemot 50 000 konton (Mascellino, 2024a).

Operationen följde en strategi i fyra steg för att säkerställa maximal spridning:

- *Innehållspostning*: Ursprungligt innehåll postades av 8-12 konton på sociala medier.
- *Amplifiering* (förstärkande) via citerande inlägg: En större grupp ”megafon”-konton delade innehållet för att öka synligheten.

⁸ Liknande operationer har tidigare uppdagats av Citizen Lab 2019 (Satter, 2019).

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

- *Amplifiering* genom kommentarer: Innehållet kommenterades och delades via konton med stor räckvidd.
- *Spridning genom vilseledande URL-omdirigeringar*: Länkar omdirigerades genom flera mellanliggande webbplatser för att undvika plattformars filtrering.

Kampanjen var som mest aktiv under januari till maj 2024, framförallt veckorna före valet i juni. Den riktade sig specifikt mot valprocessen inför valet till EU-parlamentet 2024 genom desinformation som syftade till att försvaga förtroendet för EU och specifika politiska aktörer. Kampanjen anpassades till de olika mottagarländernas lokalt infekterade frågor, som t.ex. migration, energipolitik och Ukrainakriget, och försökte påverka väljarbeteenden samt skapa splittring (European External Action Service, 2024; Thomas, 2024).

4.2 Matryoshka och Operation Overload

Den ryska desinformationskampanjen ”Matryoshka” var en central del av Rysslands försök att påverka EU-valet 2024. Kampanjen rapporterades av digitala forskningsnätverk som Check First⁹, Antibot4Navalny¹⁰ och den franska myndigheten Viginum¹¹, i samarbete med journalister från bland annat AFP. Dessa aktörer dokumenterade hur Matryoshka använde avancerade tekniker för att sprida desinformation, inklusive manipulerade nyhetsartiklar, fejkade skärmbilder, imitationer av officiella dokument, och sofistikerad koordinering av falska sociala mediekonton. Matryoshka riktade sig främst mot sociala medieplattformar som X och Telegram, men även Facebook, Instagram, och YouTube påverkades. På dessa plattformar spreds stora mängder falskt innehåll, ofta med grafik som liknade trovärdiga nyhetskällor (hybrid, 2024).

Kampanjen inkluderade även den så kallade ”Operation Overload”, där faktagranskare och medier överbelastades med falska verifieringsförfrågningar. Detta syftade till att avleda deras resurser för att förstärka de falska narrativen. Kampanjen påverkade särskilt länder som Tyskland, Frankrike och Polen, där frågor kring migration, ekonomisk osäkerhet och kriget i Ukraina utnyttjades för att skapa splittring. Genom att stärka högerextrema och EU-skeptiska partier, som Alternativ för Tyskland (AfD), hoppades Ryssland troligtvis påverka valresultatet till sin fördel. Genom att sprida desinformation kring centrala valfrågor och exploatera existerande sociala spänningar i Europa är det sannolikt att kampanjen syftade till att undergräva stödet för EU:s sanktioner mot Ryssland och Europas hjälp till Ukraina, undergräva tilltron för valprocessens legitimitet och att skapa ökad polarisering och misstro bland Europas väljare (hybrid, 2024).

4.3 Social Design Agency

En läckt rapport från den ryska organisationen Social Design Agency (SDA) avslöjade omfattande arbete med desinformationskampanjer inför EU-valet 2024. Det hade karaktären av ”trollfabrik”¹² på sociala medier. Mellan april 2022 och april 2023 hade SDA regelbundna

⁹ Se Check Firsts webbplats: <https://checkfirst.network/about-us/> (2024-11-25).

¹⁰ Se Antibot4Navalys konto på Bluesky: <https://bsky.app/profile/antibot4navalny.bsky.social> (2024-11-25), och Recorded Futures podcast om Antibot4Navalny (Recorded Future, u.å.).

¹¹ Service de vigilance et de protection contre les ingérences numériques étrangères (Viginum), se: <https://www.sgdsn.gouv.fr/notre-organisation/composantes/service-de-vigilance-et-protection-contre-les-ingerences-numeriques> (2024-11-25).

¹² En trollfabrik är en organiserad verksamhet, ofta statsstödd, som massproducerar desinformation och koordinerar manipulation av opinioner genom falska profiler, botar och sociala medier för politisk påverkan (jmf. Latvian Institute of International Affairs, Riga Stradins University (2016)).

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

möten med högt uppsatta tjänstemän inom den ryska presidentadministrationen för att planlägga arbetet under 2024. De läckta dokumenten, som omfattade tusentals filer från SDA:s servrar, delades med flera internationella medier, inklusive nyhetsbyrån Delfi i Estland, dagstidningen Süddeutsche Zeitung, och de tyska public service-radiostationerna NDR och WDR. SDA:s uppdrag var att sprida falska narrativ och desinformation kring migration, ekonomisk osäkerhet och påstått valfusk för att så splittring, missnöje och undergräva tron på den demokratiska processen, undergräva Ukrainas ställning och stärka högerextrema partier i EU-valet (Schemes (RFE/RL), 2024). Rapporten visar att narrativen inkluderade kritik mot liberala ideologier, klimatpolitik och exploatering av spänningar kring ekonomisk osäkerhet. SDA:s verktygslåda omfattade bl.a. att skriva i kommentarsfält, skapa memes, fejkade nyheter, och även gatukonst för att uppnå målen. SDA använde botnät, memes och fejkade nyheter som verktyg för att påverka opinionen, särskilt i Tyskland, Frankrike och Polen (Morozova, 2024).

SDA:s så kallade "Ryska Digitala Armé" hade tydliga produktionsmål, enligt Morozova (2024). De har sedan inledningen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina publicerat 33,9 miljoner kommentarer på sociala medieplattformar. Endast under våren 2024 producerades ca. 39 000 "innehållsenheter" med det uttryckliga målet att påverka opinionen i europeiska länder så att partier skeptiska till Västs inblandning i Ukraina skulle komma till makten (Ibid.). Dokumentationen visar interna diskussioner inom SDA där de var helt öppna med sitt arbete att producera falska nyheter och desinformation, med EU-valet 2024 som ett av huvudmålen (Morozova, 2024). SDA är nu föremål för ett flertal sanktionspaket från EU och USA (OpenSanctions, 2024).

5 Exempel från enskilda medlemsstater

De ovan beskrivna kampanjerna syftade till att påverka opinionen i många olika länder. Det finns därutöver exempel på valpåverkan och desinformation i alla EU-stater som härrör från både internationella såväl som nationella aktörer. Nedan följer några exempel. Dessa har valts ut då de är väldokumenterade och verifierade av tredje part, som regel ett faktagranskningsinstitut.

5.1 Finland – studie om TikToks söktermer¹³

En studie av Knuutila och Havula (2024) i samarbete med den finska faktagranskaren Faktabaari undersökte TikToks inverkan på EU-valet 2024. Studien skapade och använde virtuella användare med hjälp av en rad minidatorer utplacerade i landet. Dessa samlade in data om vad som visades på plattformen antingen genom att simulera en användare eller via TikToks API. Dels studerades TikToks märkning av EU-relaterade inlägg mellan den 15:e februari – 9:e juni 2024, dels granskades ett stort antal söktermer och sökförslag. Författarna finner att märkningen av EU-relaterat innehåll var bristfällig och att sökförslagen på plattformen stundtals innehöll kränkande innehåll eller osaklig information om enskilda politiker. Författarna påpekar TikTok inte lever upp till att övervaka sitt medium och att sökförslag skulle kunna manipuleras. Dock påträffades ingen påverkan från främmande makt på plattformen.

5.2 Italien – valfusk

I Italien spreds påståenden på sociala medier, i vanliga medier och analogt från mun till mun, om att en viss kandidat fick ett ovanligt stort antal röster, större än vad som borde vara möjligt i den

¹³ En tidigare version av detta memo innehöll en felcitering av Knuutila och Havulas studie. Vid citering ska denna version användas.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

valkretsen. Då det visade sig att inga oegentligheter förekom, lyfter detta exempel fram hur desinformation (jfr kap 2) i sig kan undergräva förtroendet för valresultat (Capoccia, 2024).

5.3 Polen – polarisering mot Ukraina

Polish Institute of International Affairs såväl som amerikanska DFR Lab har uppmärksammat rysk påverkan i den polska informationsmiljön med syfte att skapa polarisering bland annat i fråga om polska bönders möjligheter att sälja sina skördar i relation till subventionerade ukrainska dito (DFRLab, 2024; PISM, 2024). Ryska såväl som polska aktörer spred anti-ukrainska narrativ och försökte att framställa den allmänna opinionen i Polen som betydligt mer kritiskt inställd till stödet för Ukraina än vad som var fallet. Detta har skett både genom etablerade ryska mediekkanaler men även i form av icke-autentisk spridning av innehåll på sociala medieplattformer. Verksamheten pågår än idag på flera plattformer parallellt, främst på Facebook och Telegram. (DFRLab, 2024; PISM, 2024).

5.4 Portugal – migration

I Portugal uppmärksammades ett narrativ som kopplade invandring till våld och påstådda privilegier för migranter, med syftet att skapa rädsla och splittring bland de portugisiska väljarna inför EU-valet 2024. Desinformationen utnyttjade existerande sociala och politiska spänningar för att förstärka misstankar och misstro inför valet (Poligrafo, 2024).

5.5 Slovakien – migration

En analys av EURACTIV¹⁴ Slovakien visade att flera slovakiska kandidater till valet spred falska narrativ om den nya EU-migrationspakten inför valet, såväl genom valtal, på valmöten, som i vanliga nyhetsmedier och i sociala medier. Det mest inflytelserika påståendet var att Slovakien skulle behöva hantera miljontals migranter eller tvingas acceptera migranter oavsett vad väljarna själva röstade fram. Detta i syfte att skapa rädsla och misstro bland väljare inför valet (Zmušková, 2024).

5.6 Spanien – migration och valfusk

I Spanien fanns också en omfattande viral incident i sociala medier där det påstods att marockanska invandrare utan rösträtt ändå fick rösta, men enbart på PSOE (Spanska socialistiska arbetarpartiet). Detta påstående saknade helt grund och spreds som ett sätt att misskreditera valet i sig och skapa misstänksamhet kring valprocessens integritet. Bilderna och påståendena var manipulerade och avsedda att skapa felaktiga associationer mellan migration och valfusk (Moreno, 2024).

I Spanien cirkulerade också konspirationsteorier om en påstådd "informationsblockad" som skulle möjliggöra för regeringen att manipulera valresultaten. Landets vallokaler stängde klockan 20:00 på valdagen, men på grund av EU-gemensamma regler presenterades preliminära resultat först klockan 23:00, efter att alla medlemsstater avslutat sin röstning. Det började då cirkulera påståenden om att detta var en avsiktlig "medieblockad" för att ge ett tidsfönster för att manipulera rösträkningen efter valet till EU-parlamentet (Maldita.es, 2024b).

¹⁴ EURACTIV, ägt av Euractiv Foundation, är en oberoende, policy-fokuserad medieplattform som rapporterar om EU-politik och policy. Intressant för forskare genom analyser, djupgående rapportering och flerspråkighet, finansierad via annonser, partnerskap och projekt. <https://www.euractiv.com/foundation>.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

5.7 Sverige – uppblåst stöd till Charlie Weimers (SD)

Sista veckan före valet i Sverige fanns tecken på en koordinerad kampanj på X till stöd för Sverigedemokraternas kandidat Charlie Weimers. Kampanjen involverade en mängd persiskspråkiga konton som använde hashtaggen #vote4charlie. Tecken på icke-autentiskt beteende i kampanjen inkluderade stora mängder inlägg inom korta tidsintervall och koordinerad länkdelning. Detta måste inte vara automatiserade konton, utan kan också ha varit ett koordinerat stöd kopplat till den iranska diasporan (Larsson, 2024). Syftet med och konsekvensen av kampanjen kan inte fastställas.

5.8 Tyskland – Ukrainaskatten och valfusk

I Tyskland cirkulerade under valperioden ett falskt påstående om att EU kommer att införa en "Ukraina-solidaritetsskatt" på 80 euro per månad från och med augusti 2024. Även här går det att fundera över om detta är desinformation eller "bara" vilseledande information. Det handlar, oavsett, om ett försök att underminera stödet för Ukraina, samtidigt som negativa känslor riktas mot EU-institutionerna, och försök att framställa dessa som illegitima aktörer som påtvingar EU-medborgarna orättvisa åtgärder (DPA, 2024).

Andra narrativ fokuserade på specifika incidenter som felaktigt påstods visa på valfusk, exempelvis konspirationsteorier om fusk i vallokaler som cirkulerade på sociala medier, särskilt i tyska och franska valkretsar. Dessa påståenden förstärktes av högerextrema mediekanaler och blev en del av en bredare kampanj som ifrågasatte valets rättvisa och neutralitet (Neumeyer, [@SabinevomBus], 2024).

5.9 Ungern – stödet till Ukraina

Den ungerska faktagranskaren Lakmusz analyserade narrativ härrörande till regeringspartiet Fidesz i samband med EU-valrörelsen 2024. Fidesz var, enligt Lakmusz, den organisation som spenderade mest kampanjmedel på Facebook och Google i hela Europa. Finansieringen skedde genom olika organisationer, exempelvis Megafon och Civil Union Forum. Lakmuszs granskning visade att ca. 2,5 miljoner Euro spenderades på att sprida "fientliga" narrativ, ofta med pro-ryskt innehåll som riktade kritik mot EU:s stöd till Ukraina. Lakmusz konstaterade att det absolut mest dominanta narrativet var idén att "europeiska krigsvänliga politiker och deras ungerska tjänare vill starta ett tredje världskrig" (Lakmusz, 2024).

6 Valpåverkan genom sociala medier

En stor del av diskussionerna om valpåverkan rör aktioner i sociala medier. Som en konsekvens har också medieplattformarna själva tagit fram statistik och beskrivningar av incidenter som de upptäckt i sina system. Utöver det har den spanska faktagranskaren Maldita i samarbete med Elections24Check granskat hur stor andel av det material som EU:s faktagranskare under perioden februari-juni 2024 hade flaggat som desinformation eller valpåverkan de facto togs bort (Maldita.es, 2024a). Maldita granskade också åtgärdsfrekvensen per ämnesområde (migration, klimat, genus, Israel-Gaza-konflikten, COVID-19-narrativ, Ukraina och valintegritet) för valrelaterad desinformation. Resultaten visar att Facebook, Instagram, TikTok, X och Youtube endast tog ned 43% av de flaggade inläggen. Nedanstående sammanställning redovisar mer ingående de underlag som publicerats angående indicier kopplat till respektive medieplattform.

6.1 TikTok

Under och inför EU-valet 2024 rapporterade TikTok själva att de vidtog omfattande åtgärder för att hantera och begränsa desinformation på plattformen. Enligt TikToks egen rapportering lyckades de

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

ta bort 96% av identifierade potentiellt valpåverkande inlägg innan de hann få visningar, och 99% togs bort inom 24 timmar (TikTok, 2024). Det är en stor skillnad gentemot vad den från TikTok oberoende studien från Maldita (Maldita.es, 2024a) visar. Den visar istället på att TikTok endast vidtog åtgärder mot 40% av identifierade desinformationsinlägg. Dessa siffror väcker frågor om den verkliga effekten och omfattningen av desinformationsflödet, om TikToks moderering av inlägg på plattformen, samt om transparensen kring TikToks algoritmiska hantering av innehåll. TikTok vidtog ingen synlig åtgärd mot desinformation som rörde migration och mer än två tredjedelar av desinformation relaterad till klimat och genus lämnades utan åtgärd. Plattformens huvudsakliga åtgärder inkluderade informationspaneler, men dessa användes endast i begränsad omfattning (Maldita.es, 2024a).

6.2 Meta (Facebook och Instagram)

I Meta:s ”Threat Report” (Meta, 2024) går det bl.a. att läsa om en del av de åtgärder företaget vidtog i relation till EU-valet 2024. I den framgår att plattformen fokuserade sitt arbete på det ryska nätverket ”Doppelganger” (se ovan 4.1), som sökte destabilisera valdebatten genom klonade nyhetssajter och desinformation riktad mot EU och stödet för Ukraina. Meta menade att de hade en jämn moderering av desinformationsinnehåll över olika ämnesområden, med åtgärder vidtagna i över 75 % av fallen. De flesta åtgärderna utgjordes av ”debunk-etiketter” som gav användarna faktagranskade förklaringar, istället för att ta bort posterna.

På Instagram åtgärdades en mindre andel inlägg jämfört med Facebook. Två tredjedelar av inläggen med klimatrelaterad desinformation kring EU-valet saknade synlig åtgärd från Meta. Meta själva rapporterar att 96% av skadliga videoklipp togs bort innan de hann få några visningar alls, och 99% inom 24 timmar. Liksom i fallet med TikTok visar den oberoende studien av Maldita.es på andra siffror än de företaget självt lägger fram. Men Maldita.es konstaterar ändå att Meta vidtog åtgärder vid 88% av fallen för Facebook och 70% av fallen för Instagram, vilket är den högsta åtgärdsfrekvensen bland de stora sociala medieplattformarna.

En form av påverkan som också är värt att nämna, beskriven av Bouchaud & Amaury (2024), är hur Facebook och Instagram stod inför ett särskilt tryck, då ett antal kända ryska desinformationskampanjer använde enkla datavetenskapliga metoder för att gå runt Metas restriktioner för politisk reklam och placera pro-rysk desinformation på betald reklamplats.

6.3 Youtube och X

Youtube och X har inte publicerat några egna rapporter om EU-valet. Enligt Malditas analys var de två de plattformar som hade lägst borttagningsfrekvens, Youtube vidtog åtgärder vid 24% av fallen och X vidtog åtgärder vid 29% av fallen.

X visade sin högsta svarsfrekvens på desinformationsinnehåll relaterat till Israel och Gaza, men även här åtgärdades mindre än 50% av sådant innehåll. Den lägsta åtgärdsfrekvensen gällde COVID-19-relaterad desinformation, där bara 13% av inläggen fick någon form av åtgärd. Plattformens åtgärder bestod främst av Community Notes (användargenererade kommentarer och korrigeringar) samt generiska etiketter.

YouTube riktade sina borttagningar huvudsakligen mot desinformation om Israel-Gaza-konflikten. Innehåll inom övriga teman som Ukraina, COVID-19, migration, genus och valintegritet, modererades inte alls. Allt detta enligt Maldita.es (2024a).

6.4 AI chatbotar

Utöver påverkan via sociala medier har det också funnits farhågor om hur AI-styrda chatbotar kunde bli verktyg för valpåverkan, genom att skapa och sprida inkorrekta fakta i valrörelsen.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024Memo nummer
FOI Memo 8735

Populära AI-chatbotars förmåga att svara på frågor relaterade till EU valprocessen och desinformation granskades i, bland annat, en studie av Reuters Institute (Simon m.fl., 2024). Studien tittade på tre populära chatbotar – ChatGPT-4, Google Gemini och Perplexity.ai – och hur dessa hanterade grundläggande och kontroversiella frågor relaterade till EU-valet i Frankrike, Tyskland, Italien och Spanien.

Frågorna omfattade bland annat antalet valda ledamöter i EU-parlamentet, datum för valet i olika länder och faktagranskade påståenden kring valprocedurer och EU-politik, exempelvis påståenden om röstningsförfaranden och restriktioner. I studien framkom att AI-systemen hade varierande förmåga att hantera ”debunkad” desinformation relaterat till EU-valet 2024. ChatGPT-4 och Perplexity.ai presterade generellt bättre, genom att ofta ge mer kompletta och faktamässiga svar.¹⁵ Google Gemini hade däremot betydande svårigheter, undvek att ge direkta svar och hänvisade istället användare till Google Search (Simon m.fl., 2024).

7 Slutsatser och reflektioner

Det finns i skrivande stund få systematiska genomgångar av desinformation och valpåverkan i samband med EU-valrörelsen 2024. Eftersom endast kort tid har gått efter EU-valet har inga vetenskapliga analyser ännu hunnit publiceras i akademiska tidskrifter. Bristen på vetenskapliga studier gör det svårt att med säkerhet skapa en överblick över den totala förekomsten av valpåverkan.

Det är naturligtvis även svårt att uttala sig om effekterna av de incidenter som rapporterats. De exempel som faller under ”Doppelgänger”-, ”Matryoshka”-, eller ”Operation Overload”-kampanjerna, och verksamheten vid ”Social Design Agency”, utgör de mest omfattande och uppenbara exemplen på valpåverkan som förekommer i dataunderlaget till denna översikt. I samtliga fall där avsändaren är känd har det handlat om aktioner initierade av ryska aktörer. Även om många incidenter kring EU-valet 2024 inte helt uppenbart kan sägas utgöra hybrida hot, enligt definitionen i avsnitt 2, är det ändå värt att nämna att flera av dem nådde en stor spridning över olika sociala mediekanaler, ibland omfattande många tusen konton och miljontals interaktioner. Ett exempel på detta är operation Doppelgänger, där avsändarna manipulerade opinionen genom att sprida felaktig information från bedrägligt angivna erkända avsändare och kan på detta sätt ha bidragit till att sänka förtroendet för etablerade nyhetsmedier (European External Action Service, 2024; Thomas, 2024).

Forskare och politiker har tidigare argumenterat att själva diskussionerna om valens integritet, utnyttjande av sociala och kulturella konflikter genom polariserande budskap och andra typer av polariserande narrativ i sig riskerar att påverka väljarbeteenden inför nationella val (Berlinski m.fl., 2023). Det är svårt att säga om så är fallet då de flesta väljares preferenser samtidigt är relativt stabila (Adam, 2024). Hur effektiv valpåverkan faktiskt var under EU-valrörelsen lämnas därmed osagt.

Dock går det att säga att en översikt av incidenter och narrativ kring EU-valet 2024 som presenterats i kapitel 3 och 4 indikerar att sociala medier och teknologiska plattformar fungerade både som viktiga informationskällor och som potentiella hot genom spridning av desinformation. Valet var i flera EU-medlemsstater framgångsrikt för partier med en Ukraina-kritisk agenda. Detta kan i sig inte tillskrivas den ryska propagandan, men det går samtidigt inte att utesluta att de omfattande påverkanskampanjerna som diskuterades i avsnitt 3.1 gett utdelning.

¹⁵ Värt att notera är också att OpenAI i Oktober 2024 publicerade en uppdaterad ”Threat Report” för andra halvåret 2024 (OpenAI, 2024), dock utan omfattande information om EU-valet 2024.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

EU har infört *Digital Services Act*, DSA-förordningen¹⁶, och med det krav på större plattformar att genomföra riskbedömningar, samarbeta med myndigheter och ta bort desinformation, och annan påverkan (jfr. kap 2). Det framstår dock som att de åtgärder de stora social media plattformarna genomfört för att möta kraven enligt DSA är otillräckliga. Det sprids fortfarande stora mängder vilseledande information på sådana plattformar, vilket är särskilt allvarligt inför valrörelser av alla de slag, inte bara EU-valet. Här kvarstår alltså fortfarande ett stort och svårt arbete, både för lagstiftaren för att övervaka efterlevnaden av lagen, och för medieplattformarna.

¹⁶ EU:s Digital Services Act (DSA), förordning (EU) 2022/2065, syftar till att skapa en säkrare, mer ansvarsfull digital miljö genom reglering av online-plattformar, med fokus på användarskydd, innehållsansvar och transparens. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2065>

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

Referenser

- Adam, D. (2024). Misinformation might sway elections—But not in the way that you think. *Nature*, 630(8018), 807–809. <https://doi.org/10.1038/d41586-024-01696-z>
- Arif, A., Stewart, L. G., & Starbird, K. (2018). Acting the Part: Examining Information Operations Within #BlackLivesMatter Discourse. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 2(CSCW), 1–27. <https://doi.org/10.1145/3274289>
- Bay, S., Thunholm, P., Isakson, E., Lindgren, J., & Appelgren, J. (2022). *Hot mot svenska allmänna val—Exempel och scenarier för valadministrationen* [FOI-R--5298--SE]. FOI Totalförsvarets forskningsinstitut. <https://intranet.foi.se/ovrigt/rapportsammanfattning.html?reportNo=FOI-R--5298--SE>
- Berlinski, N., Doyle, M., Guess, A. M., Levy, G., Lyons, B., Montgomery, J. M., Nyhan, B., & Reifler, J. (2023). The Effects of Unsubstantiated Claims of Voter Fraud on Confidence in Elections. *Journal of Experimental Political Science*, 10(1), 34–49. <https://doi.org/10.1017/XPS.2021.18>
- Bouchaud, P., & Amaury. (2024). *Pro-Russian Ads Campaigns Approved by Meta from May 1 to May 27, 2024. In Italy, Germany, France & Poland*. Check First.
- Bradshaw, S., & Howard, P. (2019). The Global Disinformation Order: 2019 Global Inventory of Organised Social Media Manipulation. *Copyright, Fair Use, Scholarly Communication, etc.* <https://digitalcommons.unl.edu/scholcom/207>
- Capoccia, F. (2024, juni 10). Le preferenze ottenute da Ilaria Salis alle Europee non hanno niente di anomalo. *Facta*. <https://facta.news/antibufale/2024/06/10/preferenze-ilaria-salis-europee/>
- Dahlström, W., & Molander, P. (2023). *Gamla metoder, nya aktörer?* [Bacheloruppsats i militärhistoria, FHS]. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1841519/FULLTEXT01.pdf>
- Deverell, E., Wagnsson, C., & Olsson, E.-K. (2021). Destruct, direct and suppress: Sputnik narratives on the Nordic countries. *The Journal of International Communication*, 27(1), 15–37. <https://doi.org/10.1080/13216597.2020.1817122>
- DFRLab. (2024, juni 3). Tailored Russian disinformation targets Polish farmer protests. *DFRLab*. <https://dfrlab.org/2024/06/03/tailored-russian-disinformation-targets-polish-farmer-protests/>
- EU Elections Task Force. (2024). *Final Report: Task Force on the 2024 European Parliament Elections. Outputs and Outcomes of a Community-Wide Effort*. European Digital Media Observatory (EDMO).
- European External Action Service. (2024). *Technical report on FIMI threats: Doppelganger activities in the context of the EE24* [Technical Report]. Europeiska Kommissionen. https://euvsdisinfo.eu/uploads/2024/06/EEAS-TechnicalReport-DoppelgangerEE24_June2024.pdf
- European Union External Action Service. (2024). *Doppelganger strikes back: FIMI activities in the context of the EE24* [Technical Report]. European Union External Action Service. https://euvsdisinfo.eu/uploads/2024/06/EEAS-TechnicalReport-DoppelgangerEE24_June2024.pdf
- EUvsDisinfo. (2024). *European elections Archives*. EUvsDisinfo. <https://euvsdisinfo.eu/european-elections/>
- Fernquist, J., Kaati, L., Akrami, N., Pelzer, B., & Cohen, K. (2018). *Digitala diskussioner om genomförandet av riksdagsvalet 2018* [MSB1314]. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap & FOI Totalförsvarets forskningsinstitut. https://www.foi.se/download/18.113371ad1690ba7118128/1550744068197/Digitala-diskussioner-om-genomf%C3%B6randet_FOI-S--5940--SE.pdf
- Gyllander, O. (2024, januari 21). Historiska supervalåret 2024 – halva världen håller val. *SVT Nyheter*. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/nu-inleds-det-historiska-supervalaret-2024>
- Hansen, F. (2024). The Russian approach to peacekeeping. *INTERNATIONAL AFFAIRS*, 100(3). <https://doi.org/10.1093/ia/iaae072>

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

- hibrid. (2024, juli 5). Matryoshka si Operacion Overload: Një fushatë propaganduese pro-ruse që synon median dhe kontrollues të fakteve. *Hibrid.Info*. <https://hibrid.info/matryoshka-si-operacion-overload-nje-fushate-propaganduese-pro-ruse-qe-synon-median-dhe-kontrollues-te-fakteve/>
- Imas, E., Ferreira, R., & Chandra, A. (2024). *Faltering on Facebook, Ignored on Instagram*. Graphika.
- Jungwirth, R., Smith, H., Willkomm, E., Savolainen, J., Alonso Villota, M., Lebrun, M., Aho, A., & Giannopoulos, G. (2023). *Hybrid Threats: A Comprehensive Resilience Ecosystem*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2760/37899>
- Kaati, L., & Shrestha, A. (2023). *Digitala diskussioner och de svenska valen 2022*. Stockholms universitet.
- Knuuttila, A., & Havula, P. (2024). *The Tik Tok Effect How the App Shaped Political Discourse During Finnish European Elections 2024*. Faktabaari. <https://crossover.social/wp-content/uploads/2024/07/TheTikTokEffect.pdf>
- Kragh, M. (2021). *Den ryska federationens taktiker för valpåverkan* [Rapport inom ramen för projektet "Sårbarheter för informationspåverkan - En forskningsöversikt inför det svenska valet 2022"]. <https://www.martinkragh.com/martin-kragh-blog/2024/3/18/rapport-den-ryska-federationens-taktiker-fr-valpverkan>
- Kragh, M. (2024). *Russian Information Influence Operations Towards Sweden* (No. SCEEUS report nr. 18). Centrum för Östeuropastudier. <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/sceeus/2024-publications/russian-information-influence-operations-towards-sweden.pdf>
- Lakmusz. (2024, mars 14). *Elections 2024*. Lakmusz. <https://www.lakmusz.hu/elections-2024/>
- Larsson, Å. (2024, juni 7). Koordinerat beteende i kampanj för Charlie Weimers (SD). *Källkritikbyrån*. <https://kallkritikbyran.se/koordinerad-kampanj-for-charlie-weimers-sd/>
- Latvian Institute of International Affairs & Riga Stradins University. (2016). *Internet Trolling as a hybrid warfare tool: The case of Latvia*. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. https://stratcomcoe.org/pdfjs/?file=/publications/download/full_report_trolling_25012016.pdf?zoom=page-fit
- Maldita.es. (2024a). *Platform Response to Disinformation during the EU Election*. Maldita.es.
- Maldita.es. (2024b). *Teorías de la conspiración sobre por qué los resultados de las elecciones europeas no se conocerán hasta las 23h (hay que esperar a que cierren las urnas del resto de países)*. Maldita.es—Periodismo para que no te la cuelen. <https://maldita.es/malditobulo/20240609/teorias-conspiracion-apagon-informativo-europeas/>
- Mascellino, A. (2024a, februari 22). *Russian-Aligned Network Doppelgänger Targets German Elections*. Infosecurity Magazine. <https://www.infosecurity-magazine.com/news/russia-network-doppelganger/>
- Mascellino, A. (2024b, maj 21). *Russia's DoppelGänger Campaign Manipulates Social Media*. Infosecurity Magazine. <https://www.infosecurity-magazine.com/news/russias-doppelganger-campaign/>
- Meta. (2024). *Adversarial Threat Report, Second Quarter 2024* (Threat Report No. Q2). Meta Inc. <https://transparency.meta.com/metasecurity/threat-reporting>
- Moreno, P. L. D. (2024, maj 29). *Este vídeo de una "mujer marroquí" pidiendo el voto para el PSOE circula desde 2019*. Newtral. <https://www.newtral.es/mujer-marroqui-voto-psoe-europeas-bulo/20240529/>
- Morozova, A. (2024, september 16). *Leaked Files from Putin's Troll Factory: How Russia Manipulated European Elections*. VSquare.Org. <https://vsquare.org/leaked-files-putin-troll-factory-russia-european-elections-factory-of-fakes/>
- OpenAI. (2024). *Influence and cyber operations: An update*. OpenAI. https://cdn.openai.com/threat-intelligence-reports/influence-and-cyber-operations-an-update_October-2024.pdf

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

- OpenSanctions. (2024, november 28). *Social Design Agency*. OpenSanctions.Org.
<https://www.opensanctions.org/entities/NK-d3FQdNM59TvJzyw2UsBJKE/>
- Pérez-Escolar, M., Lilleker, D., & Tapia-Frade, A. (2023). A Systematic Literature Review of the Phenomenon of Disinformation and Misinformation. *Media and Communication*, 11(2), 76–87. <https://doi.org/10.17645/mac.v11i2.6453>
- PISM. (2024). *Russia's Ramps Up Disinfo Campaigns Ahead of European Parliament Elections* [PISM Bulletin no. 82 (2390)]. Polish Institute for International Affairs.
<https://www.pism.pl/publications/russias-ramps-up-disinfo-campaigns-ahead-of-european-parliament-elections>
- Poligrafo. (2024). *Elections24Check: Narrativas falsas ligam imigração a violência e supostos privilégios em Portugal*. Poligrafo.
<https://poligrafo.sapo.pt/institucional/https%3A%2F%2Fpoligrafo.sapo.pt%2Finstitucional%2Felections24check-narrativas-falsas-ligam-imigracao-a-violencia-e-supostos-privilegios-em-portugal>
- Recorded Future. (u.å.). *Antibot4Navalny: "We dig deeper to explain what disinformation is trying to do"* (No. 142) [Broadcast]. Hämtad 10 december 2024, från
<https://therecord.media/antibot4navalny-click-here-interview-disinformation-ukraine>
- Rid, T. (2021). *Active Measures: The Secret History of Disinformation and Political Warfare*. Profile Books Limited.
- Sabine Neumeyer [@SabinevomBus]. (2024, juni 9). *Haus der Bürger oder Haus der Korruption? Heute wählt #Deutschland und andere ein neues EU Parlament! Wir wissen doch alle das die Wahlen gefälscht mehr Schein als Sein sind! In einigen Lokalen gab es Probleme mit der Briefwahl! Oh Wirklich? Betrug bei #Briefwahl #Europawahl*
<https://t.co/CYrayCnQWA> [Tweet]. Twitter.
<https://x.com/SabinevomBus/status/1799843714845872236>
- Satter, R. (2019, maj 14). Report: Iran-linked disinformation effort had personal touch. *Spokesman-Review*. <https://www.spokesman.com/stories/2019/may/14/report-iran-linked-disinformation-effort-had-perso/>
- Schemes (RFE/RL). (2024, september 17). Leaked Records Detail Vast Russian Influence Campaign Targeting Ukraine, EU. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. <https://www.rferl.org/a/russia-ukraine-disinformation-propaganda-campaign/33123498.html>
- Simon, F., Adami, M., Kahn, G., & Fletcher, R. (2024). *How AI chatbots responded to basic questions about the 2024 European elections right before the vote | Reuters Institute for the Study of Journalism* [Digital News Report]. Reuters Institute.
<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/news/how-ai-chatbots-responded-basic-questions-about-2024-european-elections-right-vote>
- Sköld, H. (2024, maj 11). "Påverkansförsöken är mer sofistikerade" – här är tre teman i EU-desinformationen. *SVT Nyheter*. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/paverkansforsoken-ar-mer-sofistikerade-har-ar-tre-teman-i-eu-desinformationen>
- Svenonius, O., Olsson, S., Forsgren, M. M., Jarlsbo, M., & Dungal, E. (2023). *Sa någon valfusk? - Informationsmiljön på sociala medier i samband med valrörelsen 2022* [FOI-R--5429--SE]. FOI Totalförsvarets forskningsinstitut. <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--5429--SE>
- Svenonius, O., & Strindberg, A. (2020). *Hantering av hybrida hot. Teoretiska utgångspunkter och val av strategi för Polismyndigheten* [FOI-R--4966--SE]. FOI Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Thomas, E. (2024). *Russian influence operation Doppelganger linked to fringe advertising company*. Institute for Strategic Dialogue. https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/russian-influence-operation-doppelganger-linked-to-fringe-advertising-company/
- TikTok. (2024, augusti 16). *How we kept our community safe during the 2024 European Parliament elections*. Newsroom | TikTok. <https://newsroom.tiktok.com/en-eu/how-we-kept-our-community-safe-during-the-2024-european-parliament-elections>
- Tsygankov, A. (2022). At War with the West: Russian Realism and the Conflict in Ukraine. *JOURNAL OF MILITARY AND STRATEGIC STUDIES*, 22(2), 110–128.

Titel
Desinformation och påverkan i samband med EU-valet 2024

Memo nummer
FOI Memo 8735

- Tucker, J. A., Guess, A., Barbera, P., Vaccari, C., Siegel, A., Sanovich, S., Stukal, D., & Nyhan, B. (2018). *Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature* (SSRN Scholarly Paper No. 3144139). Social Science Research Network. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3144139>
- Vilmer, J.-B. J., Alexandre Escorcía, Marine Guillaume, & Janaina Herrera. (2018). *Information Manipulation: A Challenge for Our Democracies*. CAPS (Ministry for Europe and Foreign Affairs) and IRSEM (Ministry for the Armed Forces). https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/information_manipulation_rvb_cle838736.pdf
- Wagnsson, C., & Lundström, M. (2023). Ringing true? The persuasiveness of Russian strategic narratives. *Media, War & Conflict*, 16(3), 383–400. <https://doi.org/10.1177/17506352221101273>
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2018). Thinking about ‘information disorder’: Formats of misinformation, disinformation, and mal-information. *Journalism, ‘fake news’ & disinformation*, 43–54.
- Weissmann, M., Nilsson, N., Thunholm, P., & Palmertz, B. (2021). *Hybrid Warfare: Security and Asymmetric Conflict in International Relations*. I.B. Tauris, Bloomsbury Publishing.
- Zmušková, B. (2024, maj 31). Predvolebné dezinformácie: Anna Belousovová straší miliónmi migrantov. *euractiv.sk*. <https://euractiv.sk/section/digitalizacia/news/predvolebne-dezinformacie-anna-belousovova-strasi-milionmi-migrantov/>